

JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA BRĪVPRĀTĪGO DARBĀ

Youth Participation in Volunteers' Work

Jekaterina Moisejeva

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Latvija

Abstract. *Nowadays the problem of youth participation is one of the most important issues among politicians, scientists, teachers, youth specialists and employees. In the last 10 years, the number of young people in Latvia has decreased by 35 % or 180 thousand. The reasons are: passivity, low motivation and lack of interest among young people; insufficient awareness among young people of opportunities to participate and actively engage in various non-formal education activities; the lack of entrepreneurship and communication skills; the youth policy strategy in Rezekne has not been developed and approved. These challenges slower youth engaging in active participation. Based on previous experience, the author believes that the problem of youth participation in NGO can be solved by purposefully working and improving the factors of youth participation such as learning and improving English as well as involvement in youth projects.*

Keywords: *youth, participation, volunteers, English, projects, strategy, NGO.*

Ievads

Introduction

Mūsdienās jauniešu līdzdalības problēma ir viens no vissvarīgākajiem jautājumiem politiķu, zinātnieku, skolotāju, jaunatnes speciālistu un darbinieku vidū. To ietekmē gan iekšējie, gan ārējie faktori. Pēdējo 10 gadu laikā jauniešu skaits Latvijā ir samazinājies par 35 % jeb 180 tūkstošiem (pēc CSP datiem). Viens no svarīgākajiem iemesliem ir jauniešu emigrācija, kas tika izraisīta ar globālo ekonomisko krīzi. Bezdarbnieku skaits Latvijā strauji pieaug, kas skāra arī jauniešus. Jaunieši devās prom no Latvijas labākas dzīves un darba meklējumos citās valstīs.

Aktīvi iesaistoties, jaunieši ir spējīgi spēlēt būtisku lomu gan viņu pašu, gan viņu vietējās sabiedrības attīstībā. Mūsdienu pasaulē jaunieša aktīva līdzdalība palīdz uzkrāt pirmo darba pieredzi, gūt praksi, iesaistīties sabiedriskajos un sociālajos procesos, kā arī lietderīgi pavadīt viņu brīvo laiku.

Mūsdienās jaunatnes organizācijas, it sevišķi NVO, tai skaitā biedrības, uzdod jautājumu: „Kā jēgpilni iesaistīt jauniešus dažādās izglītojošās

programmās?”, “Kā aktivizēt jauniešus uz aktīvu līdzdalību? “, „Kā efektīvāk un patīkamāk organizēt darbu, balstoties uz abpusējam interesēm un mērķiem?”.

Autores pieredze pētījuma jomā liecina, ka tieši biedrības - jaunatnes organizācijas - organizē jauniešu līdzdalību, kā arī jauniešu iesaistīšanos brīvprātīgo darbā, lai sekmētu katra jaunieša sociāli ekonomisko izaugsmi un iekļaušanos sabiedrībā. Neskatoties uz to, ka Rēzeknē darbojas vairākas pašvaldības iestādes (jauniešu centri), kā arī jauniešu nevalstiskās organizācijas, kas īsteno neformālo izglītību un darbojas ar jaunatni, balstoties uz darba pieredzi, autore norāda vairākas jauniešu līdzdalības problēmas šādās organizācijās:

- pasivitāte, zema jauniešu līdzdalības motivācija un neieinteresētība;
- nepietiekama jauniešu informētība par iespējām līdzdarboties un aktīvi iesaistīties dažādos neformālās izglītības pasākumos (radošajās darbnīcās, izglītojošajos pasākumos, jauniešu apmācībās, jauniešu organizāciju darbā, jauniešu apmaiņas projektos, u.c.);
- uzņēmības un komunikācijas prasmju trūkums jauniešiem;
- nav izstrādāta un apstiprināta jaunatnes politikas stratēģija Rēzeknē.

Šie izaicinājumi kavē jauniešu iesaistīšanos aktīvā līdzdalībā. Tas bieži vien ir rezultāts, jo trūkst instrumentu, izglītības, nodarbinātības un resursu, lai efektīvi līdzdarbotos.

Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, autore uzskata, ka jauniešu līdzdalības problēmu nevalstiskajās organizācijās ir iespējams atrisināt, mērķtiecīgi darbojoties un pilnveidojot jauniešu līdzdalības vadošos faktoros, tādus kā angļu valodas apguve un pilnveide, kā arī iesaiste jauniešu projektos.

Iestājoties Eiropas Savienībā, ir iespējas īstenot Eiropas finansētu programmu projektus, piemēram, Erasmus+: “Jaunatne darbībā”, kā ietvaros notiek brīvprātīgo darbs, kas dod iespēju jauniešiem no ārzemēm veikt sabiedrībai noderīgu darbu kādā organizācijā Latvijā (Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, 2016), tāpēc jauniešu nevalstiskais sektors varētu būt vieta, kur viņi var brīvi līdzdarboties savu interešu un mērķu pilnveidošanai. Tas rada nepieciešamību tālākai problēmas izpētei, jo jauniešu līdzdalība NVO līdz šim nav pētīta. Darbā jauniešu līdzdalība tiek pētīta Eiropas brīvprātīgo darba projektu ietvaros.

Pētījuma mērķis: izpētīt jauniešu iesaisti brīvprātīgo darbā NVO, analizēt faktoros un izstrādāt ieteikumus jauniešu efektīvas līdzdalības pilnveidei nevalstisko organizāciju darbībā.

Pētīšanas metodes:

1. Teorētiskās metodes – metodiskās, pedagoģiskās, psiholoģiskās literatūras izpēte, atlase un analīze;
2. Empīriskās metodes – anketēšana, eksperiments ar starptautiskā projekta izstrādi un realizēšanu, novērojumi; matemātiskās datu apstrādes metodes.

Problēmas teorētiskais pamatojums
Theoretical explanation of the problem

Jaunieši ir Eiropas Savienības prioritāte un no viņiem ir atkarīga mūsu nākotne. Mūsdienu globalizācijas laikmetā, straujā tehnoloģiju attīstībā ekonomiskā krīze skāra arī jauniešus. Lai mazinātu tās ietekmi, Eiropas Savienība izstrādāja Jaunatnes politikas stratēģiju, kas paredz ieguldīt jaunatnē un iesaistīt jauniešus. Tā ir virzīta uz jauniešu problēmu risināšanu un jaunu iespēju pavēršanu (Eiropas Savienības Jaunatnes stratēģija 2010 – 2018).

Šis raksts ir balstīts uz pragmatisma un konstruktīvisma pedagoģijas pieejām, kā arī uz kognitīvo attīstības pieeju. Pragmatisma pedagoģijas aizsācējs, amerikāņu pedagoģijas zinātnieks Dž. Djūijs klasiskai skolu sistēmai piedāvāja mācību metodi – mācīt darot, lai zināšanas apgūstu praktiski darbojoties un gūstot jaunu pieredzi (Albrehta, 2001). Jauniešu līdzdalības pamatā ir pragmatisma filozofija. Tā norāda uz iegūtās izglītības praktisko nozīmīgumu un noderīgumu, veicinot prasmes kontaktēties ar cilvēkiem, līdzdarboties un pielāgoties dzīves apstākļiem.

Mūsdienās saistībā ar jauniešu dalību dažādās aktivitātēs tiek izmantoti dažādi jēdzieni: „līdzdalība”, „iesaistīšanās”, „aktīva līdzdalība”, u.c. Jauniešu iesaistīšanās ir jēdziens, ko var interpretēt daudzos veidos. Daži to definē kā vienkārši jaunatnes piesaisti. Tomēr organizācijas, kas nodarbojas ar jauniešu līdzdalības un iesaistīšanās veicināšanu, jēdzienam piešķir plašāku nozīmi - lēmumu pieņemšana, projektu rakstīšana un realizēšana, valodu apguve, izglītojošo programmu izstrāde, dalība politikas veidošanā, aktīva piedalīšanās, u.c. Jaunieši kļūst ne tikai par pasīviem klausītājiem, bet arī uzņemas nozīmīgākas lomas, kļūst par darītājiem, brīvprātīgi iesaistoties procesos, piemēram, kļūst par mentoriem, treneriem, aktivitāšu vadītājiem un organizētājiem, uzņemas atbildību, aktīvi piedalās aktivitātēs, paši organizē savas mācības, mācās mācoties u.c.

V. Brūveris un M. Peipiņa (2015) jēdzienu līdzdalība skaidro kā “piedalīšanos, iniciatīvas izrādīšanu un atbildības uzņemšanos, nestāvēšanu

malā”. Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra Latvijā uzsver, ka līdzdalība ir process, kura galvenā mērķauditorija ir jaunieši, kas aktīvi piedalās, darbojas, kā arī ietekmē to. Šis process ir saistīts ar viņu interesēm, kas ir ļoti būtiski. Lai gan jaunieši ir aktīva sabiedrības daļa ar savām radošām idejām un interesēm, nereti viņiem nepieciešams atbalsts no pieaugušo puses, kas izskaidro un piedāvā dažādas iespējas, kā arī iedrošina jauniešus tās izmantot. Tādējādi, var secināt, ka līdzdarbošanās procesā svarīga nozīme arī ir pašvaldību jaunatnes darbiniekiem, izglītības speciāliem, kā arī nevalstisko organizāciju līderiem un vadītājiem, jo tieši viņi ir tie, kas motivē un iedrošina jauniešus šīs iespējas izmantot.

Darba autore, astoņus gadus aktīvi strādājot un darbojoties jaunatnes jomā, jauniešu līdzdalību raksturo kā jauniešu aktīvu un jēgpilnu iesaistīšanos jauniešu organizācijas darbā, izrādot iniciatīvu un pašorganizēšanos. Jaunietis no pasīva klausītāja nonāk līdz aktīvai un jēgpilnai darbībai, uzņemas atbildību un realizē savas idejas, aktīvi darbojoties un iesaistoties organizācijas darbībā. Tādā veidā viņš gūst pirmo darba pieredzi, kas palīdz spert pirmo soli karjerā un atrast darbu.

Jauniešu līdzdalības vadošie faktori – angļu valodas pilnveide un iesaiste jauniešu projektos

The leading factors of youth participation – the improvement of English and involvement in youth projects

Pētījumā vārds „projekts” tiek izmantots plašākā nozīmē – starptautiskā projekta realizēšana NVO Eiropas Komisijas programmas „Erasmus+” ietvaros. Tāpēc projektu metode ir arī lieliska iespēja, kā veicināt jauniešu angļu valodas apguvi, kā arī viņu līdzdalību NVO. I. Fragoulis norādīja uz vairākām priekšrocībām, kas ir saistītas ar projektu metodes īstenošanu: uzlabota valodu prasme, jauniešu autonomija, pastiprina jauniešu motivāciju, vēlmi iesaistīties un līdzdarboties, palielinās to interese, kritiskas domāšanas un problēmu risināšanas prasmju attīstība, samazina trauksmi, palielina ieguldīto pūļu nozīmīgumu (Fragoulis, 2009).

Svešvalodu zināšanas sniedz iespējas jaunas informācijas ieguvē: strādāt e-vidē, lasīt daļlīdētājus un zinātnisko literatūru, skatīties filmas un justies drošāk ceļojumu laikā, u.c., tādējādi paplašināt redzesloku un zināšanas (Loja, 1968).

Amerikāņu lingvists S. Krashen (1982) norāda vairākas valodas barjeras psiholoģiskās sastāvdaļas angļu valodā: bailes no nezināmā, bailes no kļūdas, kautrīgums, ko izraisa akcents, bailes runāt lēnām, bailes nesaprast sarunu biedru. Analizējot psiholoģijas literatūru, tika noskaidrots, ka cilvēkam, kas piedzīvo negatīvas emocijas, valodas spējas pasliktinās. Cilvēks nervozējot izjūt

satraukumu, līdz ar to viņam daudz grūtāk izteikt savas domas angļu valodā. Valodas spējas tiek daļēji bloķētas pārāk liela uztraukuma dēļ (Krashen, 1982). S. Krashen izvirza trīs galvenos faktoros, kas kavē angļu valodas runāšanas spējas: mazs vārdu krājums, slikta gramatikas pārziņa, prakses trūkums.

Mūsdienās arī D. Can (2017) ir veicis pētījumus, lai noskaidrotu jauniešu vājās puses, runājot angļu valodā. Piemēram, iespēju trūkums, lai realitātē varētu izmantot angļu valodu un saistīt skolā apgūtus tematus ar reālam situācijām (Nunan, 2006); bailes no grūtiem tematiem, vārdu krājuma nepilnības, ka nevarēs komunicēt kāda konkrētā sfērā (Zhang & Alex, 1995); runas plūduma, vārdu izrunas nekompetence, gramatikas struktūras nepareiza izvēle un pielietošana runā, kā arī neattīstīta sociokulturālā kompetence (Celce-Murcia & Olshtain, 2000); nepietiekama prakse, līdzdalība un darbība (Songsiri, 2007).

Pētot NVO darbu, tika konstatēts, ka tieši Eiropas brīvprātīgie ir galvenie angļu valodas nesēji. Viņi praksē nodrošina patstāvīgu angļu valodas izmantošanu, komunicējot ar jauniešiem.

Iesaistot Eiropas brīvprātīgos NVO darbā, jauniešu vidū tiek veidotas jaunas attiecības, pārvarot grūtības sarunāties par jebkuriem interesējošiem tematiem; atvieglota dzīve ārvalstīs, veicināta kultūras izpratnes padziļināšana, ikdienā kontaktējoties ar citām kultūrām un valodas nesējiem, kas sekmē starpkultūru komunikatīvās kompetences attīstību, kā arī citu nepieciešamo prasmju attīstību un pilnveidi, lai efektīvi mijiedarbotos ar citiem (Jacobsone & Moro, 2015).

Analizējot teoriju un pamatojoties uz autores pieredzi, tika noskaidrots, ka vēl viens iemesls, kāpēc jauniešiem jāklausa angļu valodu, ir ļaut viņiem dzirdēt dažādus akcentus - nevis tikai sava skolotāja balsi. J. Harmers uzsver, ka ir svarīgi klausīties ne tikai angļu valodu, piemēram, britu angļu valodu, bet arī citas angļu valodas versijas. Jaunieši saņem galveno informāciju un intonāciju, izrunu, uzsvarus (Harmer, 1998). Tas viss norāda, ka jauniešu līdzdalība Eiropas brīvprātīgo darbā sniedz unikālu iespēju, nekur nebraucot, jaunieši var satikt un komunicēt ar ārzemniekiem nevalstiskajās organizācijās.

Jauniešu līdzdalības veicināšanas brīvprātīgo darbā efektivitātes pārbaude *Checking the effectiveness of promotion of youth participation in volunteers' work*

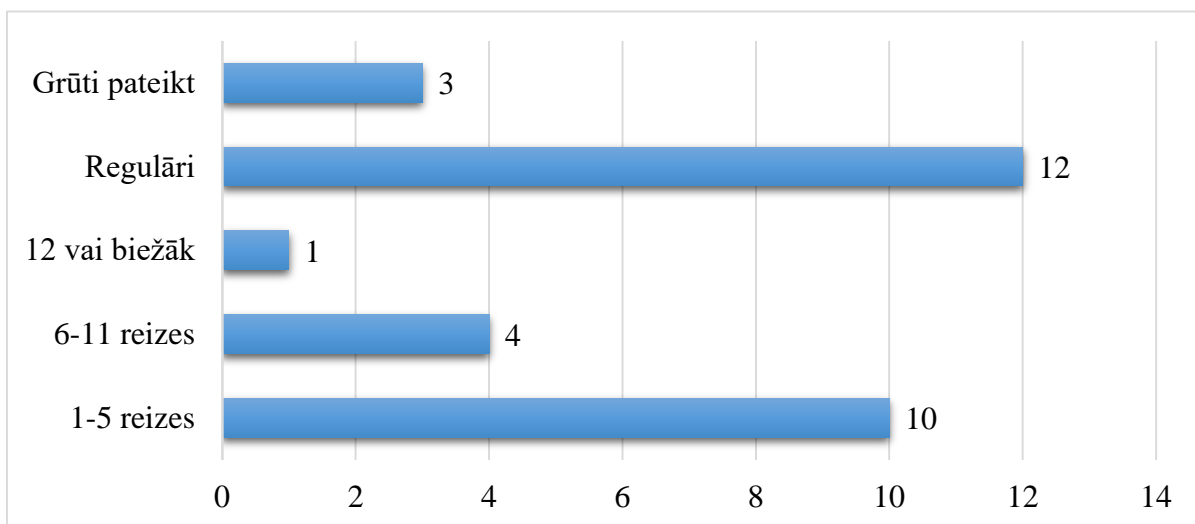
Pētījums par jauniešu līdzdalību brīvprātīgo darbā tika veikts nevalstiskajā organizācijā biedrībā „Jaunatnes Čemodāns”.

Biedrība “Jaunatnes Čemodāns” ir Rēzeknes pilsētas bērnu un jauniešu neformālās izglītības jaunatnes platforma, kas organizē bērnu un jauniešu brīvā

laika pavadīšanas iespējas, kā arī veicina jauniešu līdzdalības aktivizēšanu pilsētā. Tas tiek panākts, organizējot un piedaloties dažādos projektos, pieredzes apmaiņas semināros, mācību braucienos, festivālos, forumos, konferencēs. Biedrība strādā arī citā virzienā – jauniešu biedrību, neformālās izglītības iestāžu un jaunatnes darba speciālistu saiknes veidošana ar mērķi attīstīt un pilnveidot darbu ar bērniem, jauniešiem un veidot konstruktīvu dialogu ar sabiedrību, reliģiskām organizācijām. Biedrības dibinātāji ir aktīvi, radoši un iniciatīvām bagāti cilvēki, kuriem ir pieredze darbā ar jauniešiem un programmā „Erasmus+: Jaunatne darbībā”.

Pētījumā piedalījās jaunieši vecumā no 15 līdz 25 gadiem, kas ir biedrības “Jaunatnes Čemodāns” dalībnieki (30 cilvēki), ārzemju brīvprātīgie Latvijā (30 cilvēki). 2018.gada aprīlī tika veikta nevalstiskās organizācijas – biedrības „Jaunatnes Čemodāns” dalībnieku – jauniešu aptauja, lai noskaidrotu jauniešu domas par līdzdalību, kā viņi līdzdarbojas ārzemju brīvprātīgo projektā, kādi faktori pilnveido viņu efektīvu līdzdalību nevalstisko organizāciju darbā. Visizplātītākā pētīšanas metode pedagoģijā ir aptaujas metode. D. Albrehta (1998) atzīmē, ka aptaujas metodes galvenais ieguvums ir iespēja aptaujāt lielu cilvēku skaitu, kuri dzīvo dažādās vietās, kā arī lielāks aptaujāto skaits sniedz ticamākus datus pētāmajā jautājumā.

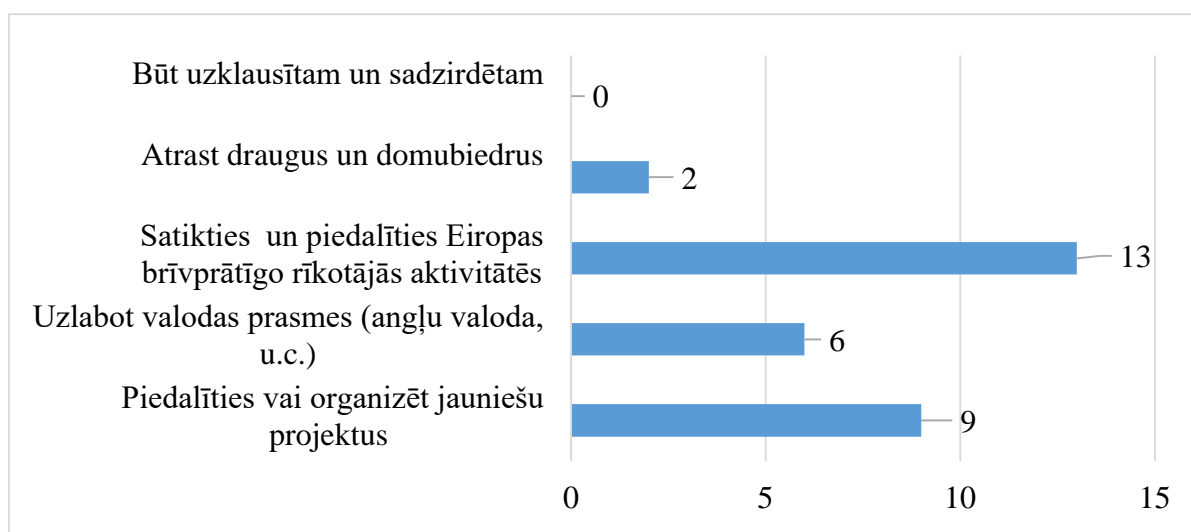
Jauniešu anketas jautājuma „Cik bieži Jūs pēdējā laikā iesaistījušies biedrības aktivitātēs/ brīvprātīgo darbā?” sniegtas atbildes ilustrētas 1. attēlā.

1. att. Jauniešu iesaistīšanās aktivitātēs
 Fig. 1. Youth participation in activities

Pētījums parādīja, ka gandrīz puse respondentu regulāri (12) iesaistās aktivitātēs. Gandrīz puse jauniešu atzīmēja, ka piedalījās tik dažas reizes (14), kas liek aizdomāties par aktivitāšu biežumu, pasākumu dažādību un vai tie atbilst jauniešu interesēm un vajadzībām, kā arī ar jauniešu informētību par notiekošajām aktivitātēm.

Jauniešu anketas jautājums „Kāpēc Jūs iesaistāties nevalstiskās organizācijas darbā?” (skat. 2. att.) parāda, kas veicina jauniešu iesaistīšanos biedrības darbā.

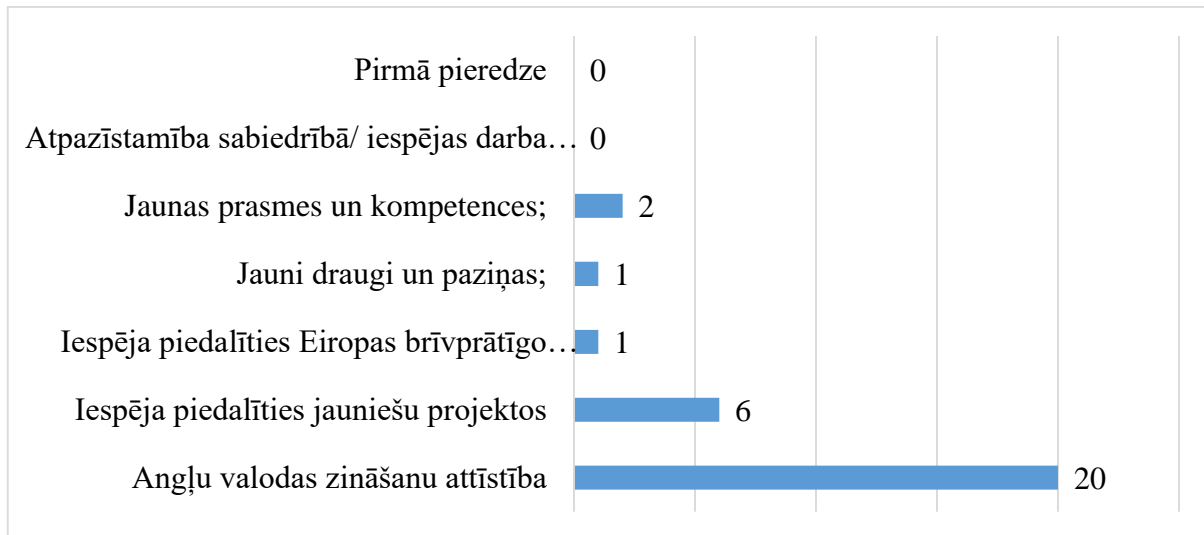

2. att. Jauniešu iesaistīšanās iemesli biedrībā „Jaunatnes Čemodāns”
Fig. 2. The reasons of youth participation in work of NGO „Youth Case”

Respondenti minēja vairākus viņiem nozīmīgus iemeslus. Visvairāk respondentu (13) norādīja, ka nāk uz nevalstisko organizāciju, jo ir iespēja satikt Eiropas brīvprātīgos, kā arī piedalīties viņu rīkotajos pasākumos, piemēram, valodas nodarbībās, starpkultūru pasākumos, mācību braucienos un semināros, radošajās u.c. aktivitātēs, 9 respondenti atzīmēja, ka iesaistās biedrības darbā, jo ir iespēja piedalīties vai organizēt jauniešu projektus, vēl viens nozīmīgs iemesls, ko atzīmēja 6 respondenti, ir uzlabot angļu valodas prasmes, kā arī 2 respondenti uzsvēra iemeslu, ka var atrast jaunus draugus un domubiedrus.

Iegūtie rezultāti uzskatāmi parāda, ka jaunieši iesaistās nevalstiskās organizācijas – biedrības „Jaunatnes Čemodāns” darbībā, lai sadarbotos ar ārzemju brīvprātīgajiem, piedalītos projektos un uzlabotu savas angļu valodas prasmes.

Atbildot uz jautājumu „Kādi ir Jūsu līdzdalības ieguvumi Eiropas brīvprātīgo darbā biedrībā „Jaunatnes Čemodāns”?”, jaunieši minēja vairākus ieguvumus. Iegūtie dati ir ilustrēti 3. attēlā.

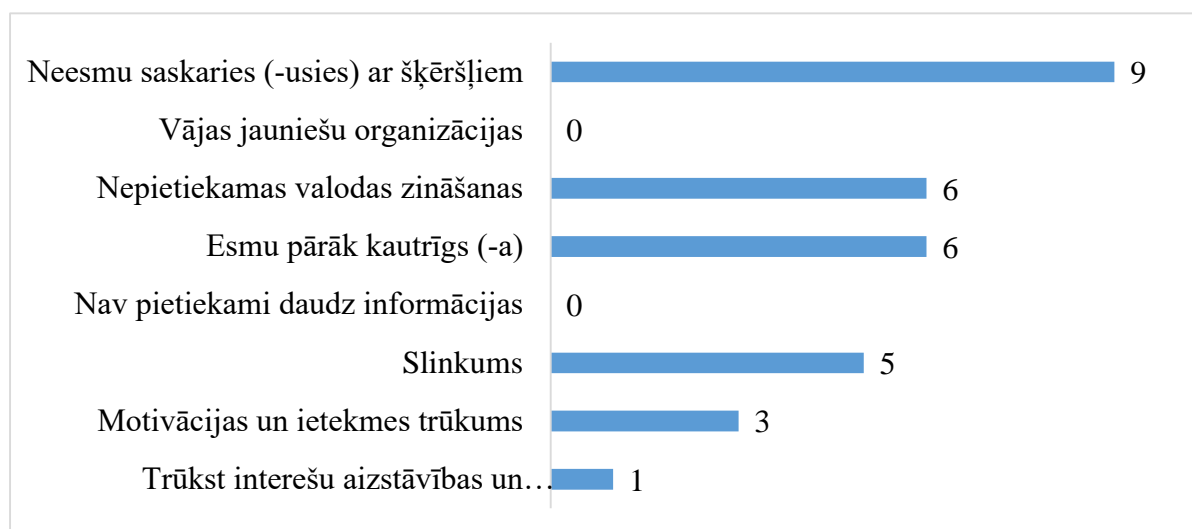

3. att. Jauniešu līdzdalības ieguldījums

Fig. 3. *Benefits of youth participation*

20 respondenti norādīja, kā vislielākais ieguvums, ko sniedz līdzdalība brīvprātīgo darbā, ir iespēja attīstīt angļu valodas zināšanas. 6 respondenti norādīja uz iespēju piedalīties jauniešu projektos, apgūstot jaunas prasmes un kompetences (2 jaunieši), 1 respondents izskata iespēju pašam piedalīties Eiropas brīvprātīgā darba projektā ārzemēs nākotnē. Var secināt, ka jaunieši izprot, ko gūst no līdzdalības Eiropas brīvprātīgā darba projektā. Jauniešu atbildes sniedz ieskatu, ka nevalstiskās organizācijas darbība ir vērtīga, tā sniedz nozīmīgu atbalstu, kā arī iespējas jauniešu personības attīstībai un pilnveidošanai.

Atbildot uz jauniešu anketas jautājumu „Ar kādiem šķēršļiem Jūs esat saskāries(-usies), lai iesaistītos Eiropas brīvprātīgo aktivitātēs?”, respondenti minēja vairākus variantus (skat. 4. att.).

4. att. Jauniešu līdzdalības šķēršļi

Fig. 4. The obstacles of youth participation

Iegūtie dati parāda, ka pastāv daudzi šķēršļi, kas traucē jauniešu iesaistīšanās procesos. Lai mazinātu jauniešu iesaistīšanās procesa šķēršļus, nevalstiskās organizācijas pārstāvji un Eiropas brīvprātīgie savā darbā var aktīvāk iesaistīt jauniešus, kuri uzskata, ka viņi nesaskaras ar šķēršļiem, lai ar savu pozitīvo piemēru mudinātu pārējos uzdrošināties aktīvāk līdzdarboties un iesaistīties pasākumos. Jaunieši, kuri aktīvi piedalās pasākumos, ir drošāki un ir iepazinušies ar ārzemju brīvprātīgajiem, kā arī var rādīt piemēru pārējiem jauniešiem. Redzot pozitīvu piemēru, pozitīvas emocijas, interesantas aktivitātes, pasīvkā un klusākie jaunieši mēģinās iziet no komforta zonas un spert pirmos soļus savu baiļu pārvarēšanai, jo dažiem tas var būt vesels izaicinājums. Izmantojot ārzemju brīvprātīgo valodas zināšanu resursus, brīvprātīgie organizē interaktīvas svešvalodas nodarbības, lai mazinātu valodas barjeru starp organizāciju un jauniešiem, kā arī valodu nodarbības palielina jauniešu pārliecību angļu valodas lietošanā.

Jauniešu anketas jautājums „Kādos pasākumos/ aktivitātēs Jūs piedalītos un līdzdarbotos labprāt biedrībā „Jaunatnes Čemodāns”?” tika uzdots, lai uzzinātu jauniešu intereses un vajadzības.

Visi respondenti izvēlējās 2 atbildes – piedalīties angļu valodas nodarbībās (30 gadījumos) un projektu izstrādē un realizēšanā (arī (30 gadījumos), kas norāda uz jauniešu ieinteresētību. Atbildes uzskatāmi ilustrē, ka šīs aktivitātes ir aktuālas jauniešiem un var būt par pamatu jauniešu līdzdalības veicināšanai nevalstiskajā sektorā.

Pētījuma ietvaros tika veikta šķērstabulācija jautājumam „Kādi ir Jūsu līdzdalības ieguvumi Eiropas brīvprātīgo darbā?” ar jautājumu „Izvēlēties 2 faktorus, kas veicinātu Jūsu līdzdalību Eiropas brīvprātīgo darbā”. Iegūtie rezultāti ir parādīti 1. tabulā.

1. tab. **Pirmā faktora analīze**
Table 1 Analysis of the first factor

Līdzdalības ieguvumi * Pirmais faktors Crosstabulation

		Pirmais faktors			Total
		1	2	3	
Līdzdalības ieguvumi	1	16	4	0	20
	2	2	4	0	6
	3	1	0	0	1
	4	1	0	0	1
	5	1	0	1	2
Total		21	8	1	30

1 kolonnā tika izvirzīti 5 līdzdalības ieguvumi: 1. attīstās angļu valodas zināšanas; 2. iespēja piedalīties projektos; 3. iespēja darboties kopā ar Eiropas brīvprātīgajiem; 4. iespēja būt kopā uzklausiātam un sadzirdētātam; 5. jaunas prasmes un kompetences. Šie ieguvumi tika salīdzināti ar 11. jautājumā jauniešu sniegtajām atbildēm par jauniešu līdzdalības 3 faktoru izpēti: 1. iespēja pilnveidot angļu valodu; 2. dalība projektos un 3. darboties kopā ar Eiropas brīvprātīgajiem. No iegūtajiem datiem var secināt, ka angļu valodas pilnveidi var uzskatīt par jauniešu līdzdalības primāro faktoru.

Pētījuma procesā rezultāti par jauniešu līdzdalības ieguvumiem (7. jautājums), tika salīdzināti ar jauniešu sniegtām atbildēm par jauniešu līdzdalības veicinošajiem faktoriem (11. jautājums): 2. dalība projektos; 3. darboties kopā ar Eiropas brīvprātīgajiem; 4. iespēja būt uzklausiātam un sadzirdētātam; 5. atrast draugus un domubiedrus. Iegūtie rezultāti ir ilustrēti 2. tabulā.

2. tab. **Otrā faktora analīze**
Table 2 Analysis of the second factor

Līdzdalības ieguvumi * Otrais faktors Crosstabulation
 Count

		Otrais faktors				Total
		2	3	4	5	
Līdzdalības ieguvumi	1	6	9	1	4	20
	2	1	3	1	1	6
	3	1	0	0	0	1
	4	0	1	0	0	1
	5	0	0	1	1	2
Total		8	13	3	6	30

Jauniešu līdzdalības ieguvumus 6 jaunieši priekš 2.prioritātes ir izvēlējušies – dalību projektos, kā arī 9 jaunieši iz izvēlējušies piedalīties EBD projektā ārzemēs. Ņemot vērā to, ka dalība Eiropas brīvprātīgā darba projektos arī saistās ar dalību projektos, 2. un 3. faktora iegūtos datus var apvienot, tādējādi iziet, ka 15 jaunieši par 2.jauniešu līdzdalības būtiskāko faktoru uzskata iespēju piedalīties projektos. No iegūtajiem datiem var secināt, ka dalību projektos var uzskatīt par jauniešu līdzdalības sekundāro faktoru.

Lai palielinātu jauniešu skaitu, kas iesaistītos biedrības darbā, ir nepieciešams nodrošināt aktivitāšu biežumu un pasākumu dažādību, lai tie atbilstu jauniešu interesēm un vajadzībām, kā arī veicinātu jauniešu informētību par notiekošajām aktivitātēm lielākajai auditorijai.

Jauniešu anketas pētījuma rezultāti ļauj secināt, ka nevalstiskās organizācijas – biedrības „Jaunatnes Čemodāns” pedagoģiskā darbība ir vērtīga, jo tā atbalsta jauniešu personības attīstību un pilnveidošanu ar projekta un angļu valodas palīdzību, kas ir ļoti būtiskā mūsdienās.

2018.gada aprīlī tika veikta ārzemju brīvprātīgo aptauja, lai noskaidrotu, vai Eiropas brīvprātīgiem, kuri strādā jaunatnes jomā, ir izstrādāta stratēģija jauniešu līdzdalības veicināšanai. Vairāk par pusi (17) respondentu, atzīmēja, ka viņiem nav izstrādātas stratēģijas, kā veicināt jauniešu līdzdalību. Tikai 13 respondenti atzīmēja, ka viņiem ir darba stratēģija.

Iegūtie dati parāda, ka stratēģijas izstrāde varētu palīdzēt Eiropas brīvprātīgajiem strukturēt savu darbību, izvērtēt jau sasniegto, parādītu iespējas, ko varētu uzlabot, lai palielinātu jauniešu skaitu brīvprātīgo darbā. Stratēģijas esamība palīdz nodēfīnēt un izprast darbības virzienus, mērķus, uzdevumus un sasniegtus rezultātus, ļauj saplānot turpmāko darbību.

Secinājumi un ieteikumi *Conclusions and recommendations*

1. Pētījums apliecināja teorētiski pamatotus divus vadošus jauniešu līdzdalības veicinošus faktoros: iespēja pilnveidot angļu valodu un dalība projektos, ieskaitot līdzdalību Eiropas brīvprātīgo darba projektā, kā arī ar šķērstabulu metodi tika noteikti jauniešu līdzdalības veicinošie faktori: primārais faktors – angļu valodas pilnveide un sekundārais faktors – dalība projektos.
2. Pētījums parādīja galvenos jauniešu iesaistīšanas iemeslus NVO „Jaunatnes Čemodāns”. Tika noskaidrots, ka visvairāk jauniešu ir ieinteresēti Eiropas brīvprātīgo rīkotajās aktivitātēs, piedalīties jauniešu projektos un uzlabot angļu valodu, tāpēc ieteikums NVO darbībā ieviest Eiropas brīvprātīgā darba projektus un citus jauniešu projektus, lai veicinātu jauniešu motivāciju darboties NVO.
3. Pētījums parādīja, ka pastāv vairāki jauniešu līdzdalības šķēršļi: jauniešu nepietiekamas angļu valodas zināšanas, jauniešu kautrīgums un motivācijas trūkums, tāpēc līdzdalība brīvprātīgo darba projektos un NVO darbībā jauniešiem sniedz vairākus ieguvumus: iespēja pilnveidot angļu valodas zināšanas, liekot uzsvaru uz praktisko pielietojumu; iespēja piedalīties jauniešu projektos, kļūt par Eiropas brīvprātīgo ārzemēs; apgūt jaunas prasmes, attīstīt sarunvalodu, pārvarēt bailes runāt un kļūdīties, kā arī saņemt nepieciešamo atbalstu un pilnveidot sevi kā personību.
4. Datu analīze apliecināja faktu, ka lielākajai daļai aptaujāto Eiropas brīvprātīgo (17 respondenti) Latvijā nav izveidota darba stratēģija. Ieteikums NVO kopā ar Eiropas brīvprātīgajiem un jauniešiem izstrādāt programmu – stratēģiju, lai izvirzītu mērķus, uzdevumus turpmākajam darbam, strukturētu brīvprātīgo darbu, saplānotu darba metodes un motivēšanas formas un noteiktu paredzamos rezultātus jauniešu līdzdalības nodrošināšanai. Stratēģijas esamība veicina jauniešu līdzdalību NVO darbībā.

Summary

Nowadays the problem of youth participation is one of the most important issues among politicians, scientists, teachers, youth specialists and employees. There are several challenges and problems, that slower youth engaging in active participation. They are: youth passivity and low motivation and the lack of interest; insufficient awareness of young people about opportunities to participate and actively engage in various non-formal education activities; the lack of entrepreneurship and communication skills; the youth policy strategy in Rezekne has not been developed and approved.

The aim of the research: to explore youth participation in volunteers' work in NGO and to analyze the factors for improving the effective participation of youth in the work of NGO. The article provides mostly practical parts of the research: checking the effectiveness of promotion of youth participation in volunteers' work.

The existing situation in the NGO "Youth Case" was clarified by analyzing the obtained data.

The research confirmed the theoretically justified two key factors that promotes youth participation - the possibility to improve English and participation in projects, including participation in the European volunteers work project. What is more, the cross-tabulation method has identified the factors that improve and promote youth participation - the first - improvement of the English language and the second factor – youth participation in projects.

The research showed the main reasons of youth involvement in the NGO "Youth Case". It was found that most of youth are interested in activities organized by European volunteers. They are also interested to participate in youth projects and improve English, therefore, the recommendation for NGOs is to realize European voluntary service projects and other youth projects to promote youth motivation to work for NGOs.

The study showed that there are several obstacles of youth participation: insufficient English language skills, shyness and the lack of motivation. Participation in European voluntary service projects and NGO activities provides several benefits for youth. Namely, the opportunity to improve English language skills, putting emphasis on practice; the opportunity to participate in youth projects, to become a European volunteer abroad; to learn new skills, to develop conversational language and overcome the fear of talking and errors, and to receive the necessary support and to develop yourself as a personality.

Data analysis confirmed the fact that most European volunteers did not have a work strategy in Latvia. Recommendation for NGOs is to develop a program - a strategy together with European volunteers and youth for setting goals, tasks for the future work, to structure volunteering, to plan work methods and forms of motivation, and to foresee outcomes of youth participation. The existence of the strategy contributes to the participation of youth in the activities of NGOs.

Literatūra **References**

- Albrehta, D. (2001). *Didaktika*. Rīga: RAKA.
- Brūveris, V., & Peipiņa, M. (2015). *TUESILV rokasgrāmata darbam ar bērniem un jauniešiem*. Aizpute: Biedrība NEXT. Pieejams http://www.nextyouth.org/wp-content/uploads/2015/09/TU.ESI_LV_rokasgramata.pdf
- Can, T. D. (2017). A qualitative research: on preservice teachers' perceptions of teaching speaking skills. *Balikesir University Journal Of Social Sciences Institute*, 20 (37), 431-458. Pieejams <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&AN=128374034&site=ehost-live>
- Celce-Murcia, M., & Olshtain, E. (2000). *Discourse and context in language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Eiropas Savienības Jaunatnes stratēģija *EU Youth Strategy 2010 – 2018*. Pieejams https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en
- Fragoulis, I. (2009). *Project-Based Learning in the Teaching of English as A Foreign Language in Greek Primary Schools: From Theory to Practice*. Pieejams <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1083088.pdf>
- Harmer, J. (1998). *How to Teach English*. Harlow: Pearson Longman.
- Jacobone, V., & Moro, G. (2015). Evaluating the Impact of the Erasmus Programme: Skills and European Identity. *Assessment & Evaluation In Higher Education*, 40 (2), 309-328. Pieejams <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ1049784&site=ehost-live>
- Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra. (2016). *Eiropas Brīvprātīgais darbs “Erasmus+: Jaunatne darbībā”*. Rīga: JSPA. Pieejams <https://jaunatne.gov.lv/sites/default/files/web/Lejupielades/2016/eiropasbrivpratigaisdarbs.pdf>
- Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. University of Southern California. Pieejams http://www.sdkrashen.com/content/books/principles_and_practice.pdf
- Loja, J. (1968). *Valodniecības pamatjautājumi*. Rīga: Zvaigzne.
- Nunan, D. (2006). Task-based language teaching in the Asia context: Defining ‘task’. *Asian EFL Journal*, 8 (3), 12-18. Pieejams http://asian-efl-journal.com/Sept_06_dn.php
- Songsiri, M. (2007). An action research study of promoting students’ confidence in speaking English. (Dissertation of Doctor of Education Degree). *School of Arts, Education and Human Development*. Australia: Victoria University. Pieejams <http://eprints.vu.edu.au/1492/1/Songsiri.pdf>
- Zhang, H., & Alex, N. K. (1995). *Oral language development across the curriculum, K-12*. ERIC Digest. Pieejams <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED389029.pdf>